

Kielce, dnia 03 grudnia 2024 r.

Znak:SO.I.431.14.2024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Pan Paweł Zagaja
Burmistrz Miasta i Gminy Nowy Korczyn

Kontrolę w Urzędzie Miasta i Gminy Nowy Korczyn przeprowadzili w dniu 8 listopada 2024 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Agnieszka Skrzyaniarz – inspektor wojewódzki - kierownik zespołu kontrolerów
- Edyta Piotrowska-Cholewa – Kierownik Oddziału ds. Nadzoru i Obywatelstwa Polskiego – członek zespołu kontrolerów

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 829/2024 i 830/2024 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

- I. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;
 - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie zwykłym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*).
- II. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);
 - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie szczególnym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*);

- prawidłowość zamieszczania wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych.

III. - sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania);

- sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

III. przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Nowym Korczynie oceniam:

Ad. I - pozytywnie

Ad. II – pozytywnie z uchybieniami

Ad. III – pozytywnie z nieprawidłowościami

Kontrola miała na celu ocenę czy sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym oraz w trybie szczególnym oraz zamieszczanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1378 zwaną dalej Pasc), ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 1359 ze zm. zwaną dalej Krio), ustawą z dn. z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572), ustawą z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.) oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz. U. 2015 poz. 225 ze zm.), Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2020 poz. 698) (obecnie – Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2023 poz. 1023), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia (Dz. U. 2021 poz. 1421 ze zm.) (obecnie - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia Dz.U. 2023 poz. 2733), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie wzoru karty zgonu (Dz. U. 2021 poz. 1448 ze zm.) (obecnie - rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru karty zgonu Dz.U. poz. 2734); Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.), Rozporządzeniem Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę ((Dz.U. UE. L. 178/1), konwencjami wielostronnymi i bilateralnymi, w tym Rozporządzeniami WE w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Ocenia podlegał także sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń oraz sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania, w tym zachowanie zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentów określonych w ustawie z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 564 ze zm.).

Wyjaśnić również należy, iż dobór próby poddanej kontroli oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, przy czym dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto nie mniej niż 25 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym;

- w pkt 2 przyjęto nie mniej niż 20% przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oraz przypadków zamieszczenia (lub odmowy

zamieszczenia) wzmianek lub przypisków na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego;

- w pkt 3 przyjęto sposób wykorzystania nie mniej niż 100 blankietów przekazanych urzędowi stanu cywilnemu.

Jako miernik dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);

- w pkt 2 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa, nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych, uznania lub odmowy uznania orzeczenia/rozstrzygnięcia sądu zagranicznego lub innego organu zagranicznego z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych zdarzeń (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);

- w pkt 3 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (blankietów, które nie mają statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych blankietów (ponad 5% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną)

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Nowym Korczynie zatrudniona jest na stanowisku Kierownika USC Pani Małgorzata Kaszowicz-Gzyl, która udzielała kontrolującym niezbędnych wyjaśnień oraz na stanowisku Zastępcy Kierownika USC Pani Małgorzata Wesołowska.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

W kontrolowanym okresie w USC Nowy Korczyn sporządzono w trybie zwykłym:

- 0 aktów urodzenia,
- 23 akty małżeństwa
- 27 aktów zgonu

Kontroli poddano 16 aktów małżeństwa i 10 aktów zgonu (łącznie 26 aktów) sporządzonych w trybie zwykłym.

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2601033/00/AM/2023/104626	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
2.	2601033/00/AM/2023/851912	małżeństwo przed kierownikiem usc
3.	2601033/00/AM/2023/886866	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
4.	2601033/00/AM/2023/372145	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2601033/00/AM/2023/625411	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
6.	2601033/00/AM/2023/311121	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
7.	2601033/00/AM/2023/433395	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
8.	2601033/00/AM/2023/240879	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
9.	2601033/00/AM/2023/009041	małżeństwo przed kierownikiem usc
10.	2601033/00/AM/2023/858214	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
11.	2601033/00/AM/2023/796574	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
12.	2601033/00/AM/2023/889695	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
13.	2601033/00/AM/2023/407940	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
14.	2601033/00/AM/2023/681354	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
15.	2601033/00/AM/2023/947068	małżeństwo przed kierownikiem usc
16.	2601033/00/AM/2023/227374	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

Małżeństwa zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty nie budzą wątpliwości i odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc). Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński następowało w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zdanie pierwsze: „*małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa.*”

Wszystkie akty małżeństwa sporządzone były z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: „Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.”

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych przechowywane są właściwe dokumenty: zapewnienia nupturientów, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Zaświadczenia duchownych opatrzone są datą wpływu do USC w Nowym Korczynie, co pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że dochowane są terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a Kierownik USC sporządzała akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego).

Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

W jednym skontrolowanym przypadku (akt o nr 2601033/00/AM/2023/227374) małżeństwo zostało zawarte przez cudzoziemca. Dokumenty przechowywane w aktach zbiorowych nie budzą żadnych wątpliwości (przechowywane jest zaświadczenie o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa przez obywatela Rumunii a także odpis jego aktu urodzenia wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

Wszystkie dokumenty (zapewnienia, protokoły, zaświadczenia) sporządzone są na obowiązujących formularzach.

Treść aktów małżeństw: nie budzi wątpliwości.

Dowody: akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2601033/00/AZ/2023/055733	tryb zwykły
2.	2601033/00/AZ/2023/775180	tryb zwykły
3.	2601033/00/AZ/2023/330360	tryb zwykły
4.	2601033/00/AZ/2023/866789	tryb zwykły
5.	2601033/00/AZ/2023/864630	tryb zwykły
6.	2601033/00/AZ/2023/893623	tryb zwykły
7.	2601033/00/AZ/2023/724358	tryb zwykły
8.	2601033/00/AZ/2023/549283	tryb zwykły
9.	2601033/00/AZ/2023/045654	tryb zwykły
10.	2601033/00/AZ/2023/939529	tryb zwykły

Dokumenty zgromadzone w aktach zbiorowych do aktów zgonów nie budzą wątpliwości. Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC.

Treść aktów zgonu: nie budzi wątpliwości

Dowody: akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej.

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: „*Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.*” W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, „*sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.*”

Obowiązek nałożony powyższym przepisem jest skrupulatnie realizowany w USC Nowy Korczyn. Należy również podkreślić, iż przypiski zawierają aktualną numerację aktów (tj. numery nadane aktom w elektronicznym rejestrze).

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 Pasc: „*w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany. W rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie urodzenia, oprócz danych określonych w ust. 2, numery PESEL rodziców osoby, której akt dotyczy, jeżeli zostały nadane.*”

Obowiązek nałożony przytoczonym wyżej przepisem jest skrupulatnie realizowany w USC Nowy Korczyn.

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego: Należy stwierdzić, iż w USC Nowy Korczyn akta zbiorowe są prowadzone zgodnie z dyspozycją § 43 *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego*, który stanowi:

„1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.

2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Reasumując, realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym została oceniana jako pozytywna

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w USC Nowy Korczyn sporządzono w trybie szczególnym:

- 18 aktów urodzenia (17 w trybie transkrypcji, 1 w trybie rejestracji zdarzenia)
- 5 aktów małżeństwa (w trybie transkrypcji)
- 2 akty zgonu (w trybie transkrypcji)

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego Nowy Korczyn nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Kontroli poddano 10 aktów urodzenia i 3 akty małżeństwa sporządzone w trybie szczególnym (52% zdarzeń).

Akty urodzenia poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2601033/00/AU/2023/757987	transkrypcja
2.	2601033/00/AU/2023/309536	transkrypcja
3.	2601033/00/AU/2023/695887	transkrypcja
4.	2601033/00/AU/2023/178755	transkrypcja
5.	2601033/00/AU/2023/373426	transkrypcja
6.	2601033/00/AU/2023/617688	transkrypcja
7.	2601033/00/AU/2023/134220	transkrypcja
8.	2601033/00/AU/2023/554549	transkrypcja
9.	2601033/00/AU/2023/074978	transkrypcja
10.	2601033/00/AU/2023/756939	rejestracja zdarzenia

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2601033/00/AM/2023/756579	transkrypcja
2.	2601033/00/AM/2023/795001	transkrypcja
3.	2601033/00/AM/2023/666701	transkrypcja

Transkrypcja

Art. 104 Pasc stanowi:

„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, pełnomocnictwa, oryginały zagranicznych odpisów aktów stanu cywilnego wraz z tłumaczeniami przysięgłymi lub też odpisy wielojęzyczne, niewymagające tłumaczenia, wnioski o uzupełnienie aktu, dowody wniesienia opłaty skarbowej. W aktach zbiorowych znajdują się także potwierdzenia odbioru przez wnioskodawcę odpisu zupełnego polskiego aktu, którego wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu.

Polskie akty stanu cywilnego sporządzono z zachowaniem zasad transkrypcji, tj. wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu. W rubryce „adnotacje” wpisywano odpowiednią informację o podstawie sporządzenia aktu, przywołując także zagraniczny dokument, będący podstawą transkrypcji.

W przypadku, gdy zachodziła konieczność uzupełnienia polskiego aktu o brakujące dane, dokonywano tego w odrębnym postępowaniu (na podstawie art. 37 Pasc), w formie czynności materialnotechnicznej, wpisując odpowiednią wzmiankę dodatkową.

Analizując treść zamieszczanych wzmianek dodatkowych dot. uzupełnienia aktów o brakujące dane, kontrolujący zwrócili jednakże uwagę, iż w treści wzmianek wskazano jedynie, iż uzupełnienie nastąpiło „na podstawie akt stanu cywilnego”, nie powołując się na konkretny dokument. W ocenie kontrolujących tego rodzaju zapis jest za mało precyzyjny i należy go unikać.

Wyjaśnić należy, iż ustawodawca nie wskazał wprost treści wzmianki dodatkowej, stąd też opisanej sytuacji nie należy rozpatrywać w kategoriach naruszeń przepisów. Mając na względzie przejrzystość aktów i pewność obrotu prawnego należy jednak - w ocenie kontrolujących –w treści wzmianki powołać numer aktu stanu cywilnego lub innego dokumentu, będącego podstawą uzupełnienia czy też sprostowania.

Dodatkowo wskazać należy, iż art. 104 ust. 7 Pasc przewiduje (jako odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu) możliwość dostosowania pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej, w przypadku gdy zagraniczny dokument stanu cywilnego dotyczy obywatela polskiego, który posługuje się również polskimi aktami stanu cywilnego.

Analizując sporządzone w trybie transkrypcji akty urodzeń nr 2601033/00/AU/2023/373426, 2601033/00/AU/2023/617688, 2601033/00/AU/2023/134220, 2601033/00/AU/2023/554549, 2601033/00/AU/2023/074978 oraz akty małżeństw nr 2601033/00/AM/2023/756579, 2601033/00/AM/2023/666701 stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Nowym Korczynie prawidłowo realizuje wnioski o dostosowanie pisowni danych do zasad pisowni polskiej, wpisując „od razu”, w zasadniczej części aktu, właściwą, polską pisownię. W ocenie kontrolujących, w powyższych przypadkach powinna jednak znaleźć się w rubryce „adnotacja” informacja o dostosowaniu pisowni do reguł pisowni polskiej, czego zabrakło w przypadku skontrolowanych aktów (poza aktem o nr 2601033/00/AM/2023/666701). Wpisywanie wskazanej adnotacji nie wynika co prawda wprost z przepisów ustawy Pasc, ma jednak na celu zapewnienie większej przejrzystości aktów i pozostaje zgodne z wytycznymi MSWiA przekazywanymi kierownikom usc po wejściu w życie ustawy Pasc. Brak odpowiednich adnotacji należy zatem zakwalifikować jako uchybienie.

Należy także dodać, iż zgodnie z art. 106 Pasc w przypadku, gdy zagraniczny akt małżeństwa nie zawiera informacji o nazwiskach małżonków noszonych po zawarciu małżeństwa oraz nazwiskach dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, to razem z wnioskiem o transkrypcję małżonkowie mogą złożyć takie oświadczenie. Niniejsza kwestia stanowi kolejne odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego aktu do polskiego rejestru stanu cywilnego. Oznacza to, że w przypadku złożenia stosownych oświadczeń o nazwiskach wraz z wnioskiem o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa dopuszczalne jest, aby te informacje wpisywać „od razu” w zasadniczej części polskiego aktu małżeństwa.

Stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Nowym Korczynie prawidłowo zastosowała w przypadku sporządzenia aktu małżeństwa o nr 2601033/00/AM/2023/756579 wskazany powyżej przypis, wpisując „od razu”, w zasadniczej części polskiego aktu brakujące dane dot. nazwisk, zgodnie z oświadczeniami małżonków zawartymi we wniosku o transkrypcję.

Uchybienie w tej kwestii zawiera natomiast akt o nr 2601033/00/AM/2023/666701, w przypadku którego pozostawiano rubryki w sprawie nazwisk noszonych po zawarciu małżeństwa puste (mimo złożonych oświadczeń), a w odrębnym postępowaniu uzupełniano brakujące dane w formie wzmianki dodatkowej.

Właściwy sposób postępowania został omówiony z Kierownikiem USC w trakcie trwania czynności kontrolnych.

Biorąc pod uwagę skutek wyżej opisanego postępowania, tzn.: pozostający bez wpływu na ważność i treść polskiego aktu małżeństwa, kontrolujący zaliczyli sposób postępowania w niniejszej kwestii do uchybień, a nie nieprawidłowości.

Rejestracja zdarzenia które nastąpiło za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego

Art. 99 Pasc stanowi:

„1. W rejestrze stanu cywilnego można dokonać, w formie czynności materialno-technicznej, na wniosek lub z urzędu, rejestracji urodzenia albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostały tam zarejestrowane, oraz rejestracji urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w państwie urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego.”

Spśród skontrolowanych aktów sporządzonych w trybie szczególnym, jeden akt urodzenia o nr 2601033/00/AU/2023/756939 został sporządzony w trybie art. 99 Pasc.

Podstawą sporządzenia aktu były wyciąg z rejestru urodzeń wydany przez organ podatkowy w Szwecji oraz dołączony do niego wielojęzyczny standardowy formularz, wydany na podstawie rozporządzenia PE i Rady (UE) 2016/1191 w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli poprzez uproszczenie wymogów dotyczących przedkładania określonych dokumentów urzędowych w Unii Europejskiej i zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1024/2012, zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/1191.”

Stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Nowym Korczynie zastosowała w omawianym przypadku właściwą formę wpisania zdarzenia, które miało miejsce na terenie Szwecji i nie zostało zarejestrowane - *sensu stricte* - w formie aktu stanu cywilnego.

Art. 99 Pasc znajduje bowiem zastosowanie w sytuacji, gdy zdarzenie nastąpiło poza granicami RP i nie zostało tam zarejestrowane, np. z braku możliwości spowodowanych działaniami wojennymi, itp. albo w razie gdy w kraju, w którym doszło do zdarzenia urodzenia, zawarcia małżeństwa, zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, przy czym przez „nieprowadzenie rejestracji stanu cywilnego” należy rozumieć sytuację, w których rejestracja nie jest prowadzona przez dany kraj w ogóle bądź nie jest prowadzona w sposób odrębny, wydzielony, w formie aktów stanu cywilnego, tak jak w przypadku Szwecji, gdzie organami właściwymi do odnotowania zdarzeń z zakresu stanu cywilnego są organy podatkowe, a wydawane przez nie dokumenty mające potwierdzać zdarzenia przyjmują postać wyciągów z rejestru ludności, nie będących *stricte* aktami stanu cywilnego.

Wątpliwości kontrolujących wzbudził jednak fakt, iż w wielojęzycznym formularzu wpisano jako miejsce urodzenia dziecka „Karlskoga Sverige”, natomiast w sporządzonym polskim akcie urodzenia wpisano jako miejsce urodzenia dziecka „Örebro” – zgodnie z danymi zawartymi we wniosku rodziców dziecka o rejestrację urodzenia dziecka.

Jak ustalili kontrolujący, nazwy „Karlskoga Sverige” oraz „Örebro” nie pojawiają się w urzędowym wykazie polskich nazw geograficznych świata Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Z dostępnych źródeł internetowych wynika, iż „Karlskoga” to nazwa miejscowości (w regionie Örebro), natomiast nazwa „Örebro” funkcjonuje dwojako – jako nazwa miejscowości oraz nazwa regionu administracyjnego.

Wyjaśnić należy, że w przedmiotowej sprawie do zagranicznego dokumentu – wyciągu z rejestru urodzeń – wydanego w Szwecji załączono wielojęzyczny formularz, który zgodnie z unijnym rozporządzeniem 2016/1191 jest urzędowym tłumaczeniem załączanym do wybranych dokumentów

urzędowych m.in. z zakresu urodzenia, zgonu, małżeństwa, zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa, stanu cywilnego. W przypadku dołączenia wielojęzycznego formularza nie jest już zatem – co do zasady - niezbędne dołączanie tłumaczenia przysięgłego zagranicznego dokumentu.

Skoro jednak rodzice jako miejsce urodzenia swojego dziecka wskazali inną miejscowość niż nazwa wpisana jako miejsce urodzenia dziecka w przedstawionym wielojęzycznym formularzu, w ocenie kontrolujących Kierownik USC powinien przeprowadzić w tym zakresie dodatkowe postępowanie wyjaśniające mające na celu bezsprzeczne ustalenie miejsca urodzenia dziecka. Wskazane było więc w tym wypadku np. zwrócenie się ze stosownym zapytaniem do polskiego konsula w Szwecji lub też poproszenie rodziców dziecka o dodatkowe sporządzenie tłumaczenia przysięgłego „źródłowego” dokumentu - zagranicznego wyciągu z rejestru urodzeń, w którym występuje zarówno nazwa „Örebro”, jak i „Karlskoga”. Powyższe działania pozwoliłyby prawdopodobnie bezsprzecznie ustalić, która z tych nazw odpowiada nazwie miejscowości urodzenia (a która wskazuje być może na region administracyjny, w którym nastąpiło zdarzenie).

Przypomnieć należy, iż istotą rejestracji zdarzenia w trybie art. 99 Pasc nie jest wierne, literalne przeniesienie treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego (zasady to odnoszą się do trybu transkrypcji, uregulowanego w art. 104 Pasc). W przypadku rejestracji zdarzenia kierownik usc ustala w postępowaniu wyjaśniającym wszystkie niezbędne dane w celu sporządzenia aktu i nie musi ograniczać się tylko do danych wynikających *stricte* z zagranicznego dokumentu, który potwierdza zdarzenie – tak jak w przypadku transkrypcji.

Ocenić należy, że Kierownik USC w Nowym Korczynie sporządzając przedmiotowy akt urodzenia przyjął właściwy tryb sporządzenia aktu, a także zamieścił o podstawie sporządzenia aktu stosowną adnotację. Kontrolujący dostrzegli także, że Kierownik USC zastosował zasady rejestracji zdarzenia wpisując od razu w treści aktu właściwą (tj. wynikającą z aktu urodzenia) pisownię miejsca urodzenia ojca dziecka, które zostało błędnie zapisane w standardowym formularzu. W ocenie kontrolujących zabrakło jednak w opisywanej sytuacji dostatecznego wyjaśnienia rozbieżności w zakresie danych dot. nazwy miejscowości urodzenia dziecka. Mając na uwadze całokształt kontrolowanego obszaru, oceniono jednak powyższe jako uchybienie, nie zaś nieprawidłowość.

Przypiski, dane przy akcie: (omówiono szczegółowo przy aktach sporządzonych w trybie zwykłym). - uzupełnione.

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akty urodzenia oraz akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie transkrypcji oraz w trybie rejestracji zdarzenia, wymienione w tabelach powyżej.

Wpisywanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego w Nowym Korczynie nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w rejestrze stanu cywilnego) została oceniana jako pozytywna z uchybieniami. Obszar dot. uznawania orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych nie podlegał kontroli z uwagi na brak odnośnych zdarzeń.

III przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Pomieszczenie, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego w Nowym Korczynie usytuowane jest na pierwszym piętrze budynku, pokój jest zamykany na klucz. Wyodrębniono osobne pomieszczenie archiwalne, w którym przechowywane są papierowe księgi. Akta zbiorowe, papierowe księgi, blankiety usc są przechowywane w zamykanych szafach. Sposób przechowywania dokumentów oraz usytuowanie stanowiska komputerowego z zainstalowanym system „Źródło” nie budzą zastrzeżeń pod względem bezpieczeństwa.

Wskazać następnie należy, iż dla realizacji zadań przez Urząd Stanu Cywilnego w Nowym Korczynie pobrano ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w dn. 26.05.2023 r. partię 500 blankietów o nr AG3009001-AG3009500 (nr pokwitowania (79/2023). Kontrolni poddano partię 200 blankietów o nr AG3009301-AG3009500. Korzystając z generowanych w ramach Bazy Usług Stanu Cywilnego raportów, ustalono, iż 195 blankietów miało status „wydany” natomiast 5 blankietów o nr AG3009313, AG3009317, AG3009440, AG3009472, AG3009500 w ogóle nie zostało zarejestrowanych w Rejestrze Stanu Cywilnego jako wydane lub zniszczone.

Kontrolujący stwierdzili, że Kierownik USC w Nowym Korczynie prowadzi jeszcze w arkuszu WORD dodatkową ewidencję blankietów, w której wpisuje datę wydania blankietu, numer blankietu oraz imię i nazwisko pracownika. W ocenie kontrolujących dodatkowa ewidencja nie spełnia jednak należycie swojej funkcji, ponieważ brak w niej odniesienia do odpisu aktu, dla którego został wykorzystany dany blankiet. W związku z powyższym trudno o rzeczywistą weryfikację statusu blankietu niezarejestrowanych w RSC.

Dodatkowo, w przedstawionej przez Kierownika USC własnej ewidencji wydawanych blankietów brak było jednego z blankietów o nr AG3009313, który nie był również zarejestrowany w RSC.

Podkreślić należy, iż zgodnie z art. 44 ustawy z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych, dokumenty publiczne będące drukami ścisłego zachowania oraz blankiety tych dokumentów (w tym m.in. formularze odpisów i zaświadczeń z zakresu stanu cywilnego) powinny być ewidencjonowane, a prowadzona ewidencja ma zapewniać pełną rozliczalność wykorzystywanych blankietów.

Oceniając opisywaną sytuację, należy oczywiście jak najbardziej pozytywnie ocenić z punktu widzenia zachowania zasady rozliczalności blankietów aśc wprowadzenie przez Kierownik USC Nowy Korczyn dodatkowej ewidencji blankietów, należy jednak rozszerzyć prowadzoną ewidencję o rubrykę dot. celu dla którego został wydany dany blankiet (tj. oznaczenie odpisu a najlepiej także podmiotu, który otrzymał dany odpis), ponieważ dotychczas prowadzona ewidencja nie spełnia w wystarczającym stopniu swojej funkcji. Rekomendujemy także bieżące drukowanie z Rejestru Stanu Cywilnego raportów dot. wykorzystania blankietów i ich porównywanie z własną ewidencją oraz ze stanem blankietów fizycznie znajdujących się jeszcze w urzędzie.

Dodatkowo nadmienić jeszcze należy, że w USC Nowy Korczyn przechowywane są protokoły z likwidacji zniszczonych blankietów jako druków ścisłego zachowania (przechowywane protokoły dotyczyły zniszczonych blankietów o innych numerach niż te podlegające kontroli, bowiem w podlegającej kontroli próbie brak było przypadków zniszczonych blankietów).

Podsumowując: ze skontrolowanej partii 200 blankietów, 5 nie miały statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego, co stanowi 2,5 %. W tym miejscu należy wskazać przyjęty przez kontrolerów próg istotności, którego przekroczenie wywołuje ocenę negatywną, a mianowicie: ponad 5% stwierdzonych nieprawidłowości (blankietów o niewyjaśnionym statusie) powoduje ocenę negatywną.

Reasumując: bezpieczeństwo przechowywania dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń zostało ocenione pozytywnie z nieprawidłowościami.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. W przypadku stosowania art. 99 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego skrupulatne ustalanie w postępowaniu wyjaśniającym danych wpisywanych do polskiego aktu stanu cywilnego powstałego w wyniku rejestracji zdarzenia, które nastąpiło za granicą;
2. W sytuacji złożenia przez zainteresowanych stosownych oświadczeń o nazwiskach noszonych po zawarciu związku małżeńskiego i nazwiskach dzieci zrodzonych z małżeństwa - w przypadku, gdy zagraniczny dokument nie rozstrzyga niniejszej kwestii - wpisywanie tych danych w zasadniczej części polskiego aktu małżeństwa sporządzanego w trybie transkrypcji;

3. Wpisywanie w rubryce adnotacje sporządzanych w trybie szczególnym aktów stanu cywilnego informacji o zastosowanym dostosowaniu pisowni danych do reguł polskiej pisowni;
4. Redagowanie wzmianek dodatkowych o sprostowaniu lub uzupełnieniu aktu stanu cywilnego w taki sposób, aby w treści wzmianki powoływać konkretny dokument stanowiący podstawę sprostowania lub uzupełnienia asc;
5. Wprowadzenie ewidencjonowania wydawanych blankietów asc zapewniającego pełną rozliczalność ich wykorzystania (zmodyfikowanie prowadzonej aktualnie ewidencji).

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – **w terminie 14 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Skład zespołu kontrolerów:

1/ Agnieszka Skrzyaniarz – inspektor wojewódzki - kierownik zespołu kontrolerów

2/ Edyta Piotrowska- Cholewa – Kierownik Oddziału ds. Nadzoru i Obywatelstwa Polskiego – członek zespołu kontrolerów

Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski